

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Andrzej Stępka

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 kpk
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 26 marca 2013 r.,
sprawy z wniosku **E. T. W.**
o odszkodowanie i zadośćuczynienie
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawczyni
od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]
z dnia 27 września 2012 r., zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w B.
z dnia 22 maja 2012 r.,

p o s t a n o w i ł

- I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- II. obciążyć wnioskodawczynię E. T. W. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dn. 22 maja 2012 zasądził od Skarbu Państwa na rzecz E. T. W. tytułem zadośćuczynienia kwotę 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, a w pozostałym zakresie dalej idące żądanie oddalił.

Rozpoznając wniesioną na niekorzyść wnioskodawczyni apelację prokuratora Sąd Apelacyjny wyrokiem z dn. 27 września 2012 r., w sprawie o sygn. akt II AKa [...] zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że kwotę zadośćuczynienia obniżył do 64.000 zł, a w pozostałej części wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawczyni. Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. zarzucił wyrokowi rażące naruszenie prawa materialnego mające wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 445 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego w zw. z art. 8 ust. 2a i 3 ustawy z dn. 23 lutego 1991 r. o

uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego polegające na oczywiście nieodpowiedniej ocenie kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia w odniesieniu do przyjętej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, skutkującą nietrafnym uznaniem, że kwota 64.000 zł jest odpowiednia do zakresu doznanej przez B. W. krzywdy. Zdaniem wnioskodawczyny prawidłowa ocena tych kryteriów prowadzi do wniosku, iż zakres doznanej przez niego krzywdy wskazuje na zasadność ustalenia zadośćuczynienia na poziomie 100.000 zł, gdyż czas faktycznego pozbawienia wolności B. W., jego odizolowania od osób bliskich, warunki, w jakich przebywał w łagrze na terenie Związku Radzieckiego, intensywność cierpień fizycznych i psychicznych, doznane upokorzenia oraz inne dolegliwości uzasadniają przyjęcie, że jego krzywda jest ogromna.

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Apelacyjnej wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co skutkowało jej oddaleniem w trybie określonym w art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż dla wykładni pojęcia „zadośćuczynienie”, o jakim mowa w art. 552 k.p.k., miarodajne są przepisy prawa cywilnego materialnego, w tym zwłaszcza art. 445 § 2 k.c., z którego wynika, że zadośćuczynienie powinno być odpowiednie. Jednak ustalenie, jaka kwota w konkretnych okolicznościach jest „odpowiednia” należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego. W postępowaniu kasacyjnym zarzut niewłaściwego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może być skuteczny tylko wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalania tego zadośćuczynienia, a więc gdy uwzględniono niewłaściwe lub nie uwzględniono właściwych elementów mających istotne znaczenie dla określenia wysokości kwoty zadośćuczynienia. W ramach kontroli kasacyjnej nie jest natomiast możliwe wkraczanie w sferę swobodnego uznania sędziowskiego. O rażącym naruszeniu zasad ustalania „odpowiedniego” zadośćuczynienia mogłoby świadczyć np. przyznanie zadośćuczynienia wręcz symbolicznego, zamiast stanowiącego rekompensatę

doznanej krzywdy, bądź kwoty znacznie wygórowanej, prowadzącej do niestosownego wzbogacenia się tą drogą. Nie można przyjąć, by doszło do rażącej obrazy prawa cywilnego materialnego wówczas, gdy strona prezentuje tylko odmienną ocenę przesłanek rzutujących na wysokość dochodzonego zadośćuczynienia (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dn. 17 stycznia 2001 r., II KKN 351/99, Lex Nr 51452, postanowienia Sądu Najwyższego; z dn. 27 lipca 2005 r., II KK 54/05, Lex Nr 152495, z dn. 16 lutego 2006 r., V KK 446/05, Lex Nr 183897).

Treść uzasadnienia skargi kasacyjnej wskazuje, iż wnioskodawczyni nie jest usatysfakcjonowana wysokością zasądzonej przez Sąd Apelacyjny rekompensaty finansowej w wysokości 64.000 zł i w tym upatruje ona naruszenia odpowiednich przepisów prawa cywilnego materialnego. Tymczasem Sąd Apelacyjny uwzględniając apelację Prokuratora nie zakwestionował samej zasadności przyznania wnioskodawczyni zadośćuczynienia z tytułu represjonowania B. W. przez radzieckie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, podobnie nie kwestionował długotrwałości okresu odbywanej przez represjonowanego kary i bardzo trudnych warunków panujących w obozie. Słusznie jednak uznał, iż Sąd I instancji zasądził zadośćuczynienie w zawyżonej kwocie, kierując się niewłaściwymi kryteriami. Sąd Odwoławczy dokonał merytorycznej oceny przesłanki „odpowiedniości” zasądzonego na rzecz E. W. zadośćuczynienia w kontekście zarzutów apelacyjnych i przekonująco uzasadnił powody, dla których uznał za konieczne obniżenie tej kwoty. Trafnie Sąd zwrócił uwagę, że krzywdy doznane przez B. W. nie miały charakteru nieodwracalnego i były przeciętne z obiektywnego punktu widzenia. Należy też zgodzić się z Sądem Apelacyjnym, iż zadośćuczynienie za represje wobec osób działających na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego nie może być mierzone tylko dolegliwościami osoby represjonowanej, ale także winno być miarkowane współczesnym standardem społeczeństwa. Innymi słowy – zadośćuczynienie musi być ustalane w rozsądnych granicach, przystających do aktualnych warunków życia i przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa.

Zważywszy zatem, że przyznane zadośćuczynienie nie miało charakteru symbolicznego i było odpowiednie, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, iż nie doszło do rażącej obrazy art. 445 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 8 ust. 2a i 3 ustawy z dn. 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Mając te okoliczności na uwadze należało uznać kasację za oczywiście bezzasadną i oddalenie ją w trybie określonym w art. 535 § 3 k.p.k. O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k., obciążając nimi wnioskodawczynię.